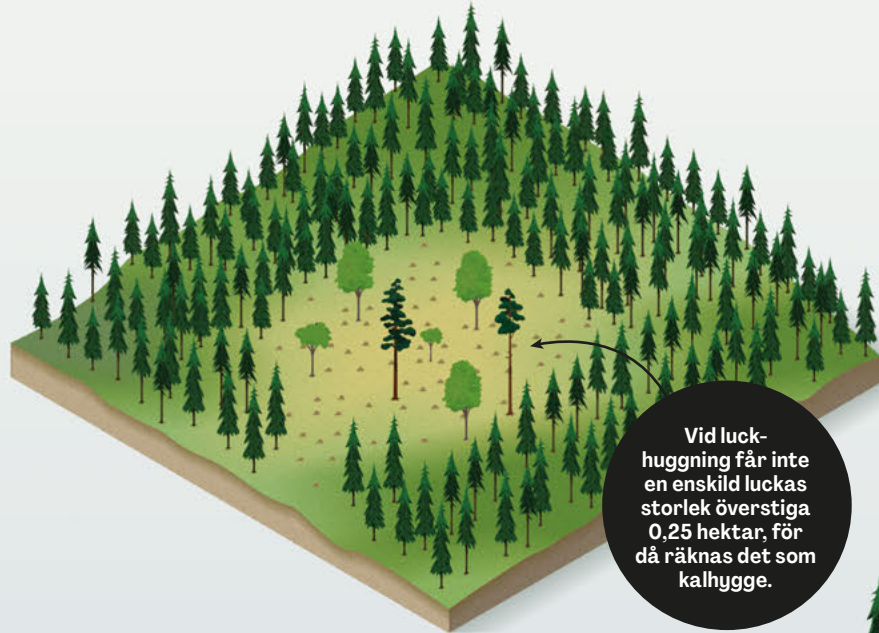

Många sätt att hugga hyggesfritt

Hyggesfritt skogsbruk är ett brett begrepp som egentligen rymmer alla brukningsmetoder utom just kalhyggen. Många tänker sig kanske en gammaldags skogshuggare som tar ut enskilda träd med häst – det är en form av selektiv avverkning. Men här finns också mer storskaliga och fyrkantiga metoder.

AV JOHAN JARNESTAD OCH ANNA FROSTER

Vid luckhuggning får inte en enskild luckas storlek överstiga 0,25 hektar, för då räknas det som kalhygge.

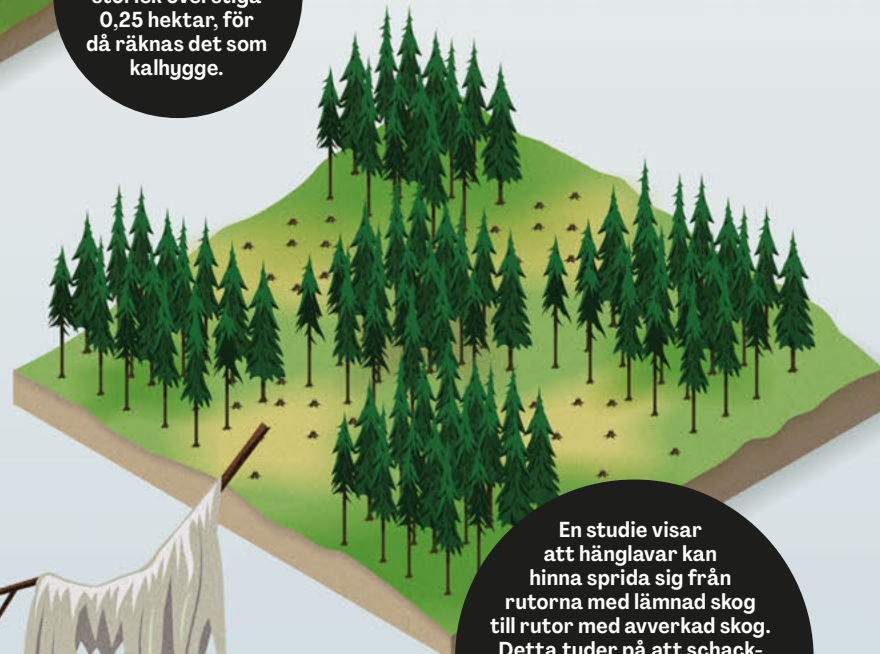
Luckhuggning

Här avverkar man grupper av träd i små luckor. I luckorna kommer sedan nya träd upp, antingen av sig själva eller genom plantering. Resultatet blir att det större skogsbeståndet blir mer omväxlande, med träd i olika åldrar, än om man hade avverkat allt på samma gång i ett kalhygge. Det blir heller aldrig några stora öppna ytor, vilket påverkar lokalklimatet, livet i marken och upplevelsen av skogen. När träden i luckorna har vuxit upp en bit är tanken att man gör fler luckor, och avverkar hela beståndet med jämna mellanrum.

Schackrutehuggning

Detta är en form av luckhuggning där luckorna ligger i ett schackrutemönster. När skogen i de tidigare luckorna har vuxit ungefär halva sin omloppstid avverkas ytorna med äldre skog och blir nya luckor.

En fördel med rutigheten är att det är lätt att se vad som är avverkat, även när ungskogen har vuxit upp och det är dags för nästa avverkning. Nackdelen är att det blir en lång kant där hård vind kan fälla träden.

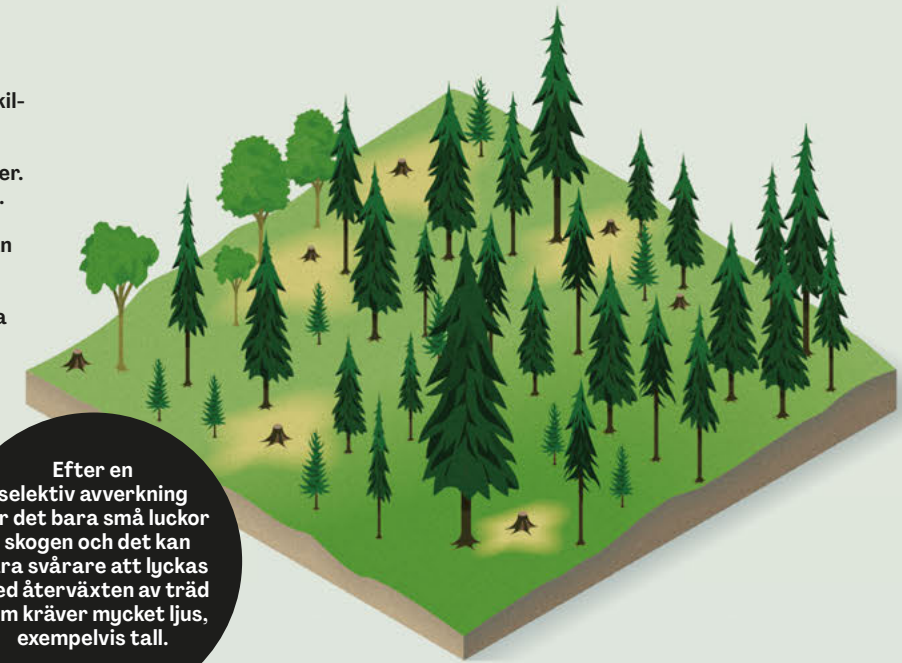

En studie visar att hänglavar kan hinna sprida sig från rutorna med lämnad skog till rutor med avverkad skog. Detta tyder på att schackrutehuggning, och förmodligen även annan luckhuggning, ger en fördel för rennärings jämfört med kalhuggning.

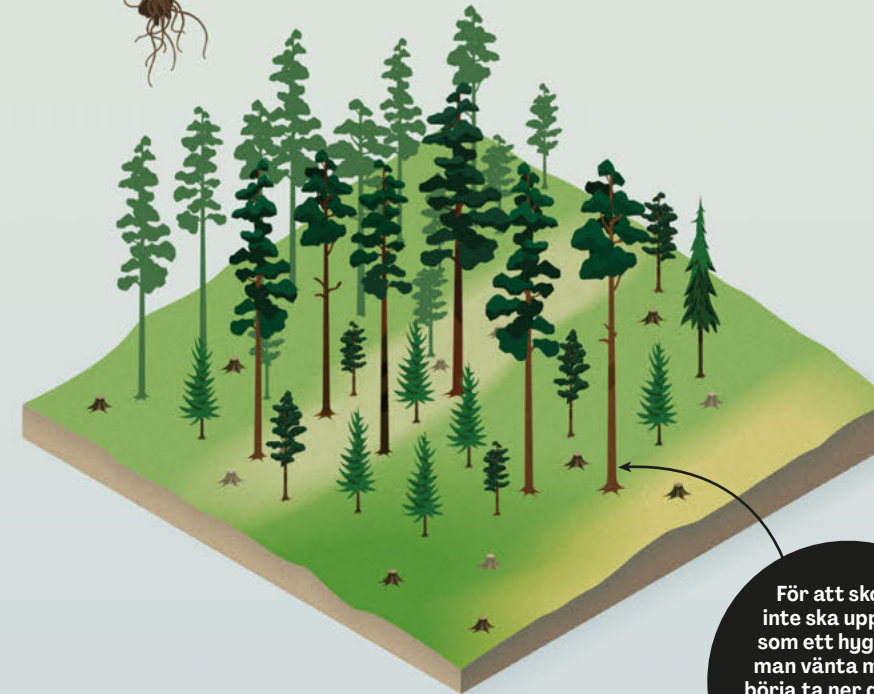

Selektiv avverkning

Vid en selektiv avverkning väljer man ut enskilda träd som tas ner. En variant är måldiameterhuggning där man avverkar exempelvis alla träd med en diameter över 30 centimeter. Här ingår också plockhuggning och blädning. I blädning strävar man efter att skapa eller behålla en skog med träd i alla storlekar, från små plantor till stora träd. Det innebär att skogen har ungefär samma utseende hela tiden, utan några tydliga skiften mellan olika skogsbruksfaser.

Efter en selektiv avverkning blir det bara små luckor i skogen och det kan vara svårare att lyckas med återväxten av träd som kräver mycket ljus, exempelvis tall.

Överhållen skärm

När den gamla skogen avverkas lämnas ett glesare bestånd av stora träd som en "skärm". Under skärmen kommer de nya plantorna upp och så småningom avverkas de stora träden, med undantag för ett antal naturvårdsträd. Detta liknar skärmställning, vilket är en förnyngningsmetod i det vanliga hyggesbruket, där man låter en skärm stå kvar för att fröa av sig. Skillnaden är att med en överhållen skärm får fler träd stå kvar under längre tid.

För att skogen inte ska upplevas som ett hygge ska man vänta med att börja ta ner de stora skärmträden tills ungskogen börjar göra det svårt att se dem.